

РЕШЕНИЕ

№ 256

Гр. София, 02.06.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, второ наказателно отделение, в съдебно заседание на тридесети април през две хиляди двадесет и пета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: БИЛЯНА ЧОЧЕВА

ЧЛЕНОВЕ: НАДЕЖДА ТРИФОНОВА
ВЕСИСЛАВА ИВАНОВА

при секретар ИЛ.РАНГЕЛОВА и в присъствието на прокурора ДЖАМБАЗОВ изслуша докладваното от съдията Н.Трифорова н. д. № 260/2025 година, за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е образувано по повод постъпили жалби от подсъдимия С. К., подадена чрез защитника му адв. Д. П. и от частните обвинители Е. Л. и В. Л., подадена чрез поверениците им адв. С. П. и адв. Й. П., срещу решение № 371 от 11.11.2024 г. постановено по ВНОХД № 1165/2024 г. по описа на Софийски апелативен съд. В жалбата на подсъдимия се релевират и трите касационни основания по чл. 348, ал. 1, т. 1,2,3 НПК. Съществени процесуални нарушения защитата намират в начина, по който е осъществен доказателствения анализ, като се акцентира на основни моменти, свързани с предмета на доказване, които са останали извън вниманието на въззивния съд. Главните доводи на защитата са съсредоточени във възраженията по повод неправилно приложение на материалния закон, като се извежда тезата, че подсъдимият не е причинил умишлено смъртта на пострадалата, а е действал при смесена форма на вина в хипотезата на чл. 124 НК - умишлено е нанесъл тежка телесна повреда и по непредпазливост е причинил смъртния резултат. Правят се няколко алтернативни искания към касационната инстанция - да отмени решението и да върне делото на досъдебното производство за доразследване, да преквалифицира деянието по по-леко наказуемия състав на чл. 124, вр. чл. 128 НК или да намали наложеното на подс.К. наказание.

В жалбата на частните обвинители се релевира касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 3 НПК. Представят се аргументи в защита на тезата, че определеният вид наказание - „лишаване от свобода“ е явно несправедливо. Целите на наказанието, според поверениците биха се изпълнили единствено с налагане на наказание „доживотен затвор“, което адекватно отговаряло на тежестта на извършеното престъпление и на личността на подсъдимия. Предлага се на касационната инстанция да отмени въззивното решение и да върне делото за ново разглеждане, при което да се оценят правилно отегчаващите отговорността обстоятелства. Прави се искане за присъждане на направени разноси пред касационния съд.

В съдебно заседание защитникът на подсъдимия К., адв. П. заявява, че поддържа касационната жалба с направените в нея възражение и искания. Обръща специално внимание на факта, че не е установен точният час на смъртта на

пострадалата, което оценява като важно неизяснено обстоятелство. Оспорва изводите на съдебните инстанции относно субективната страна на деянието.

Подсъдимият К. поддържа аргументите на защитника си. Заявява, че не е искал да убие пострадалата.

Повереникът на частните обвинители - адв. С. П. оспорва жалбата на подсъдимия и поддържа тази, подадена от името на доверителите си. Намира, че тежестта на извършеното и обществената опасност на подсъдимия налагат справедливото определяне на наказание „доживотен затвор“. За това и моли касационния съд да отмени въззивното решение и да върне делото за ново разглеждане. Прави искане за присъждане на направените пред касационната инстанция разноски.

Частните обвинители Е. Л. и В. Л. поддържат аргументите на повереника си.

Представителят на Върховна прокуратура не споделя оплакванията и в двете касационни жалби. Не счита, че са допуснати съществени процесуални нарушения от предходните съдебни инстанции, като подчертава, че всички относими към основния предмет на доказване факти са били точно и правилно установени- времето, през което е настъпила смъртта на пострадалата, характера и тежестта на причинените ѝ приживе наранявания, както и съпричастността на подсъдимия към тези увреди. Въз основа на тях е дадена и законосъобразна правна квалификация на деянието и наказанието е справедливо отмерено.

С последната си дума подсъдимият изразява съжаление и моли за по-лека присъда.

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, второ наказателно отделение, като обсъди доводите, релевиращи в касационните жалби на подсъдимия и на частните обвинители, становището на страните от съдебното заседание и извърши проверка на атакувания въззивен съдебен акт в рамките на правомощията си, установи следното:

С присъда № 22 от 08.02.2024 г. постановена по НОХД № 7456/2023 г. на Софийски градски съд, наказателно отделение, 13 с-в, подс. С. В. К. е признат за виновен в това, че за времето от 21.08.2022 г. до 04,00 ч. на 24.08.2022 г. в [населено място], общ. С., умишлено умъртвил Д. Н. Д., като убийството е извършено с особена жестокост и при условията на домашно насилие, поради което и на основание чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 3 и т. 6а, вр. чл. 115 НК му е определено наказание от 17 години „лишаване от свобода“, което да се изтърпи при първоначален „строг“ режим. Зачетено е предварителното задържане на подсъдимия и е осъден да заплати направените по делото разноски.

В резултат на депозираните жалби от подсъдимия и от частните обвинители е инициирана въззивна проверка на присъдата. С решение № 371 от 11.11.2024 г. постановено по ВНОХД №1165/2024 г. по описа на Софийски апелативен съд, присъдата е изменена, като е увеличено наложеното на подс.С. наказание на 19 години „лишаване от свобода“ и подсъдимият е осъден да заплати направените пред втората инстанция разноски. В останалата си част, присъдата е била потвърдена.

Касационните жалби на подсъдимия и на частните обвинители са неоснователни.

Относно касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК.

Предопределящото значение на произнасянето по направените възражения за допуснати съществени процесуални нарушения, спрямо останалите касационни основания, налага разглеждането му на първо място.

Във възраженията на защитата се открояват доводи за допуснати от въззивния съд нарушения на чл. 13 и 14 НПК. Касационната инстанция не може да

сподели оплакването, че съдебните инстанции са провели необективно разследване, при което е пропуснато да се изяснят основни въпроси - относно механизма на причиняване на телесните увреждания на пострадалата, точният час на смъртта ѝ, както и съпричастността на подсъдимия към деянието. Проблематиката на първите два въпроса е била поставена на експертно обсъждане и въз основа на законосъобразно приобщен и правдиво интерпретиран доказателствен материал съдът е мотивирал изводите си за локализацията на нараняванията, техния брой и давност на причиняване. Хипотетично изказаните в жалбата твърдения за възможност спукването на слезката на пострадалата да е резултат от болестни процеси или физическо натоварване, в принципен план, от медицинска гледна точка не са изключени, но в конкретния казус остават в сферата на теоретичните предположения, без да се ангажират сериозни доводи в тяхна подкрепа. Въззивният съд е изложил подробни мотиви на стр. 12 и 13 от решението си, в които е аргументирал изводите си, че множеството белези по тялото на пострадалата са от побой, нанесен именно от подсъдимия. Физическото въздействие от негова страна - с ритници и удари с юмруци, е довело до спукване на слезката на пострадалата, причинило смъртта ѝ. Няма основание да се критикуват нито аналитичната дейност на съда по обсъждане на доказателствата, нито тяхната процесуална годност, възражения за което защитата и не прави.

Съпричастността на подсъдимия към нанесения побой е аргументиран законосъобразно от втората инстанция, вследствие на подробен доказателствен анализ, включващ заключенията от ДНК експертизи (установяващи наличие на клетъчен материал и кръв от пострадалата по дрехите и по ръцете на подсъдимия, както и клетъчен материал от подсъдимия по врата на пострадалата), заключения на СМЕ и приобщени писмени и гласни доказателства - протокол за оглед на местопроизшествие, на труп, освидетелстване, свидетелски показания относими към установяване отношенията между подсъдимия и пострадалата.

Действително не е установен точният час на настъпване на смъртта, но с оглед на начина на извършване на деянието и неговото място, това е обяснимо и не може да се отнесе като упрек към съда. Още по-малко да обоснове довод за необходимост от отмяна на решението и връщане на делото на ДП. Това е невъзможно не само заради липса на процесуална възможност касационният съд да връща дело за доразследване на прокурора, но и разгледано през призмата на оплакване за липса на всестранно разследване, то по същността си е неоснователно, с оглед въпросите, които се поставят за преразглеждане. Ясно е мотивиран изводът на въззивния съд, че смъртта е настъпила в определен времеви период от около четири часа преди подаване на сигнала до полицията, в резултат на спукване на слезката на пострадалата, получено при нанесения ѝ побой.

Версията на защитата, че липсата на точен час поставя под съмнение съпричастността на подсъдимия към деянието, не е убедителна. Без да посочва процесуални пропуски в дейността на съдебните инстанции, се представят вероятни други причини за смъртта на пострадалата или се градят хипотези за евентуална намеса на трето лице. Това е изключено от логически издържания анализ направен в мотивите към въззивното решение, в който е отговорено с достатъчна категоричност на въпроса за авторството на деянието, свързващо по безспорен начин подсъдимия с нанесения побой на пострадалата и причинените ѝ сериозни телесни увреждания, едно от които несъвместимо с живота. Посочен е времеви период от няколко часа, за причиняване на най-тежкото от тях, довело до смъртта на пострадалата, като липсват възможности за по-конкретно прецизиране.

Относно касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 1 НПК.

На основата на възраженията за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, защитата всъщност атакува материалната законосъобразност на въззивното решение. Твърди, че законът не е приложен правилно, защото подсъдимият е признат за виновен и осъден за деяние по чл. 116 НК, а всъщност е налице такова по чл. 124 НК. Без да се оспорват фактите относно дългогодишното съжителство между подсъдимия и пострадалата, което в последните години е било изпълнено с упражнено системно домашно насилие спрямо Д., защитата желае да оспори изводите на съдебните инстанции, че подсъдимият е действал умишлено, причинявайки смъртта ѝ. Доводите за упражнявано домашно насилие, както и тези за злоупотребата с алкохол от страна и на двамата, не могат да изключат наличието на умисъл за умъртвяване на пострадалата при последния побой.

Въпросът за вината е фактически и подлежи на доказване. Той не се определя от поведението на извършителя след деянието или обяснението, което той лично дава за същото. Затова и аргументите на защитата, че подсъдимият не е искал да убие пострадалата, тъй като в принципен план, побоищата във взаимоотношенията между двамата са били практика и че ако е искал да я умъртви е можел да стори това по-рано, както и че липсва мотив в действията му и че е съобщил за смъртта ѝ, а не е скрил този факт, не могат да се противопоставят на правните изводи на съда относно наличието на умисъл в действията му.

Въпросът за субективната страна е намерил своя верен отговор, без въззивният съд да се съгласи с тезата на защитата, че щом системно пострадалата е била жертва на домашно насилие, то и последният побой е бил само и единствено проява на желание от страна на подсъдимия за телесна увреда. Конкретният случай, очевидно оказал се последен за пострадалата, е разгледан през призмата на неговата специфика - побой, нанесен от подсъдимия с особена жестокост - с ритници и юмруци, причинил множество телесни увреждания по цялото тяло на пострадалата (на над 20 места), в областта на главата, шията, гърдите, коремната област - с налични три счупени ребра, бедрата, седалището. Силата на ударите е била с интензитет довел и до спукване на вътрешен орган като слезката и излив на 2,5 литра кръв в коремната кухина, причинило и смъртта на Д.

Без значение относно субективното отношение на дееца към стореното от него, се явява моралната укоримост, която се отправя към начина на живот на пострадалата, а именно, че и тя е злоупотребявала с алкохол, че децата ѝ са били изведени от дома им, от представители на социалните служби и дадени за отглеждане в приемни семейства, както и че е имала възможност доброволно да си тръгне и да не живее с подсъдимия. Тези обстоятелства не изключват вината на последния, още повече като се има предвид, че подсъдимият не е демонстрирал несъгласие с начина ѝ на живот, който съвместно са водили. Не на последно място трябва да се посочи, че в резултат на сезиране на компетентните органи от пострадалата, са били издавани заповеди за незабавната ѝ защита съгласно Закона за защита от домашно насилие. А за нарушаването им подсъдимият е бил признат за виновен в извършване на престъпление по чл. 296, ал. 1 НК в производство по НАХД № 12325/2020 г. на СРС.

Възраженията на защитата за липсата на яснота по въпроса, кога подсъдимият е взел решение да умъртви пострадалата биха имали смисъл ако е налице обвинение за предумишлено убийство, което липсва по настоящото дело.

Може да се обобщи, че оспорването на изводите относно авторството на деянието, било на базата на процесуални пропуски или като нарушение на материалния закон, е неоснователно. Съпричастността на подс. К. към

умъртвяването на пострадалата е изградено не на основата на предположения, както счита защитата, а се основава на законосъобразно събрани и правилно анализирани доказателства. На основата на доказани фактически изводи за броя, локализацията, силата на нанесените удари, са направени изводи и за субективното отношение на подсъдимия към резултата - смъртта на пострадалата.

Апелативният съд е приложил правилно материалния закон с ангажиране на наказателната отговорност на подсъдимия за престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 3 и т. 6а, вр. чл. 115 НК.

Относно касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 3 НПК

Защитата на подсъдимия и поверениците на частните обвинители правят възражения относно справедливостта на наказанието, като първият го счита за несправедливо завишено, а вторите излагат аргументи относно пропуски на въззивния съд при оценка действителната тежест на отегчаващите отговорността обстоятелства, поради което не е достигнато до справедливия, според тях, извод да се наложи наказание „доживотен затвор“.

Касационната инстанция не споделя направените оплаквания нито в полза, нито в ущърб на подсъдимия.

Въззивният съд не е игнорирал, нито е омаловажил фактите, относими към индивидуализиране на наказанието на подсъдимия. Претенциите на частното обвинение за налагане на наказание „доживотен затвор“ са стоели на вниманието на апелативния съд и им е даден законосъобразен отговор (стр. 15 от мотивите), предвид целите на наказанието и спецификата, очертана в чл. 38а НК.

За да бъде дефинирано едно престъпление като „изключително тежко“ по смисъла на чл. 38а, ал. 2 от НК, то следва обществената опасност на конкретното деяние и дееца да се отличава с изключително висока степен т. е. да разкрива обществена опасност и морална укоримост, съществено надхвърлящи тези на останалите случаи. Трябва да са налице допълнителни фактори, извън тези определящи едно престъпление като „тежко“ по чл. 93, т. 7 от НК (решение № 315 от 28.06.2012 г. по н. д. № 961/2012 г. на ВКС, I Н.О., Р № 277 от 1.07.2013 г. по н. д. № 774/2013 г., III Н.О.) В конкретния казус въззивният съд правилно е мотивирал изводите, че не са налице характеристиките на чл. 38а, ал. 2 НК с преценката, че не се установява изключителност на осъщественото деяние, отличаваща го от останалите сходни престъпления. Наличието на два квалифициращи признака, начинът на осъществяването му и данните за личността на дееца, са отчетени като фактори, които са обосנוвали увеличаване на наказанието „лишаване от свобода“, но основателно не са мотивирали съда да наложи „доживотен затвор“. Доказателствата за системно упражнявано насилие по отношение на пострадалата е намерило своето правно отражение в квалифициране на деянието по чл. 116, ал. 1, т. 6а НК.

Смекчаващите отговорността обстоятелства са отчетени от въззивния съд, но правилно не са се ползвали със значителна тежест. Съпоставени са чистото съдебно минало на подсъдимия и това, че е давал обяснения, частично допринесли за разкриване на обективната истина, с множеството отегчаващи отговорността му обстоятелства - два квалифициращи признака, причинени на пострадалата множество и различни наранявания, които са извън това, довело до смъртта ѝ, проявената престъпна упоритост при постигане на съставомерния резултат, дългогодишната агресия, проявена и към детето на пострадалата, определящи личността на подсъдимия като такава със завишена обществена опасност. Това е дало основание на въззивния съд да коригира наказанието на подсъдимия като го увеличи и определи размер близък до максимума в санкционната част на чл. 116 НК.

Не може да се сподели искането на защитата за намаляване на наказанието „лишаване от свобода“, още повече, че доводи в подкрепата му не са представени.

По така изложените съображения, настоящата инстанция счита, че касационната жалба на подсъдимия и тази на частните обвинители, са неоснователни. Не се констатира нарушение на материалния закон и съществени нарушения на процесуалните правила, нито явна несправедливост на наказанието.

Направено е искане от повереника за присъждане на направените разноси пред касационния съд от частните обвинители. Стойността на същите е 5000 лв. за адвокатско възнаграждение на адв. Й. П. Предвид изхода на делата, на основание чл. 189, ал 3 НПК, те се поемат от подсъдимия.

Предвид изложеното и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК, Върховният касационен съд, второ наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 371 от 11.11.2024 г. постановено по ВНОХД № 1165/2024 г. по описа на Софийски апелативен съд.

ОСЪЖДА подсъдимия С. В. К. да заплати на частните обвинители Е. О. Л. и В. Д. Л. направените пред Върховния касационен съд разноси с размер на 5000 лв.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: